

Številka: 00104-430/2019/5

Datum: 23. 1. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje Lidije Ivanuša v zvezi s storjenimi kaznivimi dejanji migrantov

Poslanka Državnega zbora Republike Slovenije Lidija Ivanuša je 6. 12. 2019, preko predsednika Državnega zbora Republike Slovenije mag. Dejana Židana, Vladi Republike Slovenije postavila pisno poslansko vprašanje v zvezi s storjenimi kaznivimi dejanji migrantov.

Poslanka navaja, da naj bi osumljenec, ki je bil oktobra obravnavan zaradi storitve kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, že bil obravnavan za kazniva dejanja zoper premoženje in z elementi nasilja, zaradi česar je septembra prestal kazen zapora. Sprašuje, zakaj je bila oseba kljub temu še ne območju Republike Slovenije, koliko je bilo v obravnavanih kazenskih zadevah izrečenih izgonov tujca iz države in zakaj se o obravnavah migrantov sproti ne obvešča javnosti. Vprašanje je razdelila na sedem podvprašanj.

Odgovor Vlade Republike Slovenije:

1. Na tem mestu se poraja vprašanje, če sodniki sploh vedo za spremembo Kazenskega zakonika in koliko je bilo v obdobju od spremembe Kazenskega zakonika do danes izrečenih kazni izгона tujca iz države?

Sodišče po uradni dolžnosti pozna materialno pravo in ga po uradni dolžnosti tudi uporablja. 125. člen Ustave Republike Slovenije¹ (v nadaljevanju: ustava) določa, da so sodniki pri opravljanju sodniške funkcije neodvisni ter vezani na ustavo in zakon.

Izgon tujca iz države kot stranska kazen v kazenskem postopku je bila izrečena in v kazensko evidenco od začetka veljavnosti Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika² (KZ-1E) (2. 7. 2017) do dne 12. 12. 2019 vpisana 368-krat.

Slovenski kazenskopравни sistem od uveljavitve novega Kazenskega zakonika³ (KZ-1) v letu 2008 namreč ni več poznal klasične kazni izгона tujca iz države, pač pa je bila možnost izгона tujca iz države določena kot ena od pravnih posledic obsodbe (v obliki izgube pravice tujca do prebivanja v Republiki Sloveniji), ki bi morala biti v skladu z 78. členom KZ-1 ustrezno opredeljena in postopkovno izpeljana v področni zakonodaji.

V mandatu Vlade 2004-2008 je torej Državni zbor Republike Slovenije sprejel odločitev, da v takratnem novem KZ-1 ne bo več stranske kazni izгона tujca (ki je bila pred tem v Kazenskem zakoniku iz leta 1994).⁴ Pravna podlaga je bila ponovno vzpostavljena s zgoraj navedeno spremembo KZ-1E leta 2017.

¹ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16.

² Uradni list RS, št. 27/17.

³ Uradni list RS, št. 55/08.

⁴ Uradni list RS, št. 95/04.

Z novelo KZ-1E, ki je začela veljati 2. 7. 2017, sta bila dopolnjena 43. in 44. člen KZ-1 ter dodan nov 48.a člen KZ-1, s katerimi je bila ponovno določena stranska kazen izгона tujca iz države.

Glede na navedeno se stranska kazen izгона tujca iz države v kazenskem postopku lahko izreka le za kazniva dejanja, storjena po uveljavitvi novele KZ-1E – torej po 2. 7. 2017, zato je podatek o številu vpisov predmetne stranske kazni podan za obdobje od 2. 7. 2017 do 12. 12. 2019.

V skladu z načelom zakonitosti v kazenskem pravu iz 28. člena Ustave RS, 2. člen KZ-1 določa, da nikomur ne sme biti izrečena kazen ali druga kazenska sankcija za dejanje, ki ga zakon ni določil kot kaznivo dejanje, še preden je bilo storjeno, in za katero ni bila z zakonom predpisana kazen ali druga kazenska sankcija; 7. člen KZ-1 pa, da se za storilca kaznivega dejanja uporablja zakon, ki je veljal ob storitvi kaznivega dejanja, razen, če bi bil kasnejši zakon za storilca milejši.

2. Zanima me tudi, kolikšno število odločb prekrškovnih organov je postalo pravnomočnih z izrekom izгона tujca iz države?

Policija v skladu z zakonodajo v odločbah o prekršku ne izrekajo stranskih sankcij izгона tujca, to izvajajo sodišča.

Predmetna sankcija je v evidenco pravnomočnih odločb sodišč (204. člen Zakona o prekrških;⁵ v nadaljevanju: ZP-1), ki jo upravlja Ministrstvo za pravosodje, v letih 2014 in 2015 vpisana 29-krat, leta 2016 25-krat ter v letih od 2017 od 2019 (do dne 12. 12. 2019) 62-krat.⁶

3. Sprašujem vas glede statistike pravnomočno končanih sodnih postopkov v primeru, ko tujec zahteva sodno varstvo napram prekrškovnemu organu?

Policija kot prekrškovni organ v skladu z ZP-1 ni pristojna za izrekanje stranske sankcije izгона tujca iz države, temveč v takem primeru poda obdolžilni predlog sodišču, zato posledično tovrstne statistike ne vodi. Za izrek stranske sankcije izгона tujca iz države v prekrškovnem postopku je namreč skladno s 24. členom oziroma prvo alinejo drugega odstavka 52. člena ZP-1 izključno pristojno sodišče.

4. Glede na navedeno me zanima, kaj omenjena oseba sploh še dela v Sloveniji, se pravi, na kateri osnovi je omenjeni osebi še vedno dovoljeno bivanje na ozemlju Republike Slovenije?

Oseba, ki zaprosi za mednarodno zaščito, ima v skladu s prvim odstavkom 78. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju: ZMZ) med drugim tudi pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji. V skladu z drugim odstavkom tega člena pa prosilec pravico do prebivanja pridobi z vložitvijo prošnje in traja do izvršljivosti odločitve pristojnega organa o prošnji.

5. Zakaj se javnosti sproti ne obvešča o kaznivih dejanjih, ki so jih na ozemlju Republike Slovenije zagrešili ilegalni migranti?

Policija v svojih evidencah ne vodi podatkov o osebnih lastnostih in statusu oseb, temveč le podatke, ki jih določajo veljavni pravni akti. Tako nima podatkov o kaznivih dejanjih, ki naj bi jih bili osumljene osebe, ki so nezakonito vstopile ali bivajo na ozemlju RS. O takšnih obravnavah se obvešča javnost glede na splošna pravila obveščanja medijev.

⁵ Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US in 73/19 – odl. US

⁶ O izreku izгона tujca iz države kot stranki sankciji v prekrškovnem postopku lahko izključno odloča sodišče (24. člen ZP-1, prva alineja prvega odstavka 52. člena ZP-1).

Na novinarska vprašanja policija podaja informacije zgolj v okviru, ki ne izpostavlja žrtev, in skladno z varovanjem osebnih podatkov ter integritete posameznikov.

O poteku kazenskega postopka, ne glede na to, kdo je domnevni storilec kaznivega dejanja, se skladno z določbami Zakona o kazenskem postopku obvešča predvsem žrtve kaznivih dejanj, kar je posledica implementacije Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ, t. i. »Direktive o žrtvah«.

Obveščanje širše javnosti o kaznivih dejanjih pa sicer v konkretnih primerih ni omejeno glede na državljanstvo storilca, v smislu, da se javnosti ne bi obveščalo o kaznivih dejanjih, ki jih storijo tujci. Seveda pa se pri obveščanju javnosti varujejo osebni podatki vpletenih oseb.

6. Zakaj Republika Slovenija še vedno podpira in nudi pomoč državljanom severnih afriških držav, kot npr. Maroko, kjer vojne sploh ni?

Zakon o mednarodni zaščiti (ZMZ) v 20. členu določa pogoje za priznanje statusa begunca in statusa subsidiarne zaščite, in sicer:

»(2) Status begunca se prizna državljanu tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem iz razloga pripadnosti določeni rasi ali etnični skupini, določeni veroizpovedi, narodni pripadnosti, pripadnosti posebni družbeni skupini ali političnemu prepričanju, nahaja zunaj države, katere državljan je, in ne more ali zaradi takega strahu noče uživati varstva te države, ali osebi brez državljanstva, ki se nahaja zunaj države, kjer je imela običajno prebivališče, in se zaradi utemeljenega strahu ne more ali noče vrniti v to državo, če ne obstajajo izključitveni razlogi iz prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(3) Status subsidiarne zaščite se prizna državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki ne izpolnjuje pogojev za status begunca, če obstaja utemeljen razlog, da bi bil ob vrnitvi v izvorno državo ali državo zadnjega običajnega bivališča, če gre za osebo brez državljanstva, soočen z utemeljenim tveganjem, da utрпи resno škodo, kot jo določa 28. člen tega zakona, in če ne obstajajo izključitveni razlogi iz drugega odstavka 31. člena tega zakona.«.

Pravice oseb, ki imajo status prosilca za mednarodno zaščito so določene v 78. členu ZMZ, pravice oseb s priznano mednarodno zaščito pa v 90. členu ZMZ. Pravice prosilcev za mednarodno zaščito v skladu z drugim odstavkom 78. člena trajajo od vložitve prošnje za mednarodno zaščito pa do izvršljivosti odločitve pristojnega organa o prošnji. Osebe z mednarodno zaščito pa v skladu z tretjim odstavkom 90. člena ZMZ pravice pridobijo z dnem vročitve odločitve. Pravice pa prenehajo s pravnomočnostjo odločbe iz sedmega odstavka 66. člena ZMZ, v skladu s petim odstavkom 67. člena ter s pravnomočnostjo odločbe izdane na podlagi sedmega odstavka 69. člena in šestega odstavka 67. člena ZMZ.

7. Kaj boste storili za zaščito Slovencev, predvsem pa Slovenk, ki si že sedaj v večernih urah ne upajo več same sprehajati po ulicah?

Policija bo tudi v prihodnje izvajala naloge varovanja življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi. Storiła bo vse potrebno, da bo preprečevala, odkrivala in preiskovala kazniva dejanja ter prekrške in v nadaljnje postopke pristojnim organom privajala storilce.

Sicer tudi splošna statistika kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost ne kaže na povečanje in je število obravnavanih kaznivih dejanj v okvirih zadnjih petih let.